DORADCA ZAWODOWY

KOD ZAWODU:

242304 (Klasyfikacja zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy)

INFORMACJA O ZAWODZIE:

Doradztwo zawodowe to jeden z obszarów, których znaczenie współcześnie bardzo wzrosło. W Polsce zawód ten powstał oficjalnie dopiero w 1995 roku i został opisany w „Klasyfikacji zawodów i specjalności". Zmiany na rynku pracy, wzrastająca stale liczba informacji na temat zawodów i dróg kształcenia wpływają na zwiększenie popytu na usługi specjalistów - doradców zawodowych. Coraz częściej osoby poszukujące zatrudnienia bądź planujące zmienić swoją pracę korzystają z pomocy doradcy zawodowego, aby podjąć decyzję w sposób świadomy i racjonalny.

OPIS ZAWODU:

Klientami doradcy zawodowego są głównie osoby bezrobotne, poszukujące pracy lub rozpoczynające karierę zawodową, a także te, które widzą potrzebę przekwalifikowania się lub zmiany obecnego miejsca zatrudnienia. Działania doradcy ukierunkowane są na określanie możliwych dróg kariery oraz udzielanie wsparcia w procesie podejmowania związanych z tym decyzji. Na podstawie posiadanej wiedzy i doświadczenia oraz szczegółowego wywiadu przeprowadzonego z zainteresowanym, opracowuje dla klienta propozycje alternatywnych ścieżek kariery, dopasowanych do jego kwalifikacji, wykształcenia, wieku, płci, zainteresowań i predyspozycji. Zapoznaje także klienta z nowymi metodami poszukiwania pracy, kontaktowania się z pracodawcą czy aktualnymi możliwościami zawodowymi na rynku pracy. Doradca zawodowy może także świadczyć usługi na rzecz pracodawców w zakresie rekrutacji i selekcji kandydatów do pracy, a także rozwoju zawodowego pracowników.

ZADANIA ZAWODOWE:

Ciągłe zmiany na rynku pracy, rosnąca konieczność mobilności zawodowej, znikające i pojawiające się nowe zawody powodują, że wytyczenie długoterminowej ścieżki zawodowej wielu osobom wydaje się być bardzo trudne. Doradca zawodowy realizuje zadania w zakresie poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej. Udziela pomocy młodzieży i osobom dorosłym dotyczącym wyboru zawodu, kierunku kształcenia (studiów, studiów podyplomowych, szkoleń, kursów itd.), a także doradza przy zmianie zawodu, kierunku nauki czy w decyzji o samozatrudnieniu itp.

Wspólnie z osobą, która zwróciła się do niego o pomoc, doradca dokonuje przeglądu wykształcenia klienta, przebytych szkoleń, doświadczenia zawodowego, zainteresowań, umiejętności, cech osobistych, możliwości fizycznych. W swoim działaniu uwzględnia także sytuację życiową osoby korzystającej z porady, potrzeby rynku pracy, a także dostępną ofertę systemu edukacyjnego i kształcenia ustawicznego. Jeśli to konieczne, przeprowadza testy sprawdzające predyspozycje, zdolności czy umiejętności danej osoby. Analizując wspólnie z klientem uzyskane dane, stara się tak poprowadzić rozmowę, aby wnioski z niej płynące pomogły klientowi samodzielnie i obiektywnie ocenić swoją sytuację.

Doradca zawodowy wspiera i motywuje osoby bezrobotne i poszukujące pracy do podejmowania działań dotyczących efektywnego funkcjonowania na rynku pracy.

W tym celu pomaga w określeniu planu poszukiwania zatrudnienia, sporządzaniu dokumentów aplikacyjnych oraz przygotowywaniu do rozmowy kwalifikacyjnej. Klientami doradców zawodowych są także osoby pracujące, które chcą dokonać zmiany dotychczasowej kariery, najczęściej z powodów: ekonomicznych, ambicjonalnych, chęci dalszego rozwoju, braku satysfakcji z wykonywania pracy, a także wypalenia zawodowego.

Oprócz poradnictwa w formie indywidualnej doradca prowadzi także poradnictwo grupowe w formie zajęć

warsztatowych i spotkań informacyjnych z zakresu tematycznego dostosowanego do potrzeb klientów.

Czas trwania współpracy z klientem jest bardzo zróżnicowany. Zdarza się, że wystarczy jedna rozmowa, lecz czasem potrzeba wielu spotkań i wnikliwej analizy sytuacji zawodowej danej osoby, aby opracować plan działań.

Kolejnym ważnym zadaniem doradcy zawodowego jest tworzenie, gromadzenie i aktualizacja infomarmacji zawodowych istotnych w planowaniu kariery zawodowej. Najczęściej dotyczącą zagadnień z obszaru rynku pracy, zawodów, kształcenia i przedsiębiorczości.

ŚRODOWISKO PRACY:

Praca doradcy zawodowego wykonywana jest prawie wyłącznie w pomieszczeniach (chyba że zaplanowane zostaną zajęcie grupowe w plenerze). Porady indywidualne udzielane są w pomieszczeniach zapewniających spokój i dyskrecję. Nie ma w tym zawodzie ryzyka zapadania na choroby zawodowe, nie występują również czynniki niebezpieczne, szkodliwe czy uciążliwe.

Przeciętna długość dnia pracy to 6-8 godzin. Na ogół godziny pracy są stałe. Praca wykonywana jest tylko w dzień i odbywa się prawie wyłącznie w dni powszednie (z wyjątkiem np. uczestnictwa w targach pracy organizowanych w dni wolne od pracy). Praca nie jest ściśle nadzorowana, okresowo kontroluje się tylko np. poprawność prowadzenia kart doradczych, statystyk itp.

Praca może być związana z wyjazdami służbowymi, najczęściej ze świadczeniem usługi dla określonych grup odbiorców.

WYMAGANIA PSYCHOFIZYCZNE:

Praca doradcy zawodowego wymaga nieustannego kontaktu z drugim człowiekiem, dlatego niezbędne w tym zawodzie są bardzo dobre kompetencje interpersonalne.

W zakresie umiejętności komunikacyjnych, doradca powinien mieć łatwość wypowiadania się w mowie i w piśmie, umieć płynnie i ciekawie wyrażać swoje myśli oraz jasno formułować opinie. Powinien także łatwo nawiązywać kontakt oraz budować relacje. Atmosfera otwartości i zaufania sprzyja przeprowadzeniu wywiadu, który ma na celu rozpoznanie zasobów klienta i zebranie informacji przydatnych w diagnozowaniu potrzeb klienta. Dopiero po przeprowadzeniu możliwie najdokładniejszego wywiadu z klientem, doradca może skutecznie pomóc mu w poszukiwaniu pracy i przygotowaniu do rozmów kwalifikacyjnych z potencjalnymi pracodawcami.

Pożądane są także dobrze rozwinięte zdolności analityczne, aby w krótkim czasie, czasami z niewielu informacji – głównie: stopnia i profilu wykształcenia, doświadczenia zawodowego, odbytych szkoleń i kursów czy zainteresowań, stworzyć portret zawodowy danej osoby, a następnie pomóc jej umiejętnie pokierować dalszą karierą.

W tym zawodzie bardzo przydaje się wyobraźnia i myślenie twórcze - doradca powinien być pomysłowy, dostrzegać nowe, nietypowe rozwiązania, umieć wspólnie z klientem kreować nowe idee i pomysły na rozwiązanie jego problemu.

Niezwykle istotną cechą, którą musi przejawiać doradca jest empatia, polegająca na umiejętnym wczuciu się w problemy innych osób. Ważne są także odporność emocjonalna i samokontrola. W pracy z klientami mogą pojawiać się negatywne emocje, nad którymi doradca musi zapanować. W przeciwnym razie pomoc nie będzie skuteczna, a nawet może się zdarzyć, że kontakt z klientem zostanie zerwany. Inne przydatne cechy to: łatwość przerzucania się z jednej czynności na drugą, umiejętność współdziałania, ale też niezależność, samodzielność, inicjatywa, zdolność przekonywania, wytrwałość i cierpliwość.

W zawodzie tym istnieje także ryzyko pojawienia się rutyny - kilka rozmów doradczych przeprowadzonych codziennie możne skłaniać doradcę do stosowania pewnych schematów czy skrótów myślowych oraz „szufladkowania" klientów w określone grupy.

Praca doradcy zawodowego jest związana z odpowiedzialnością społeczno - moralną. Pozyskiwane w poradnictwie zawodowym informacje o sytuacji klienta są poufne. Ponadto doradca pośrednio wpływa na proces podej-

mowania decyzji, który wiąże się z wprowadzeniem zmian w życiu zawodowym i osobistym klienta. W związku z tym świadczona pomoc musi być przemyślana, profesjonalna i - co najważniejsze - z korzyścią dla osoby, która ją uzyskuje.

Praca doradcy zawodowego nie wiąże się ze specjalnymi przeciwwskazaniami - można ją zaliczyć do lekkich. Jednak ze względu na stałe i intensywne kontakty z innymi ludźmi czynnikiem utrudniającym pracę w zawodzie są wszelkie dysfunkcje, które mogłyby ograniczać możliwość swobodnego porozumiewania się - w tym schorzenia strun głosowych, słaba ekspresja werbalna i wady wymowy oraz dysfunkcje narządu słuchu znacznego stopnia (które nie mogą być skorygowane aparatem słuchowym). Trudności mogą mieć także osoby niewidome lub z wadami i dysfunkcjami narządu wzroku (które nie mogą być skorygowane szkłami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi).

WARUNKI PODJĘCIA PRACY:

Jeszcze do niedawna, aby zostać doradcą zawodowym niezbędnym było ukończenie studiów wyższych oraz odbycie odpowiednich kursów, a następnie zdobycie licencji uprawniającej do wykonywania zawodu. Obecnie jednak, w wyniku deregulacji zawodów, ani wyższe wykształcenie ani też licencja nie są już konieczne do podjęcia pracy w tym zawodzie. Jedyny konieczny warunek to niekaralność. Zdania na temat słuszności tej zmiany są podzielone. Na pewno deregulacja ułatwia dostęp wielu osób do zawodu. Z drugiej jednak strony, brak formalnych wymagań może skutkować obniżeniem poziomu świadczonych usługi zadowolenie klientów korzystających ze wsparcia. Należy podkreślić, iż doradca zawodowy jest to zawód, który oprócz rozwiniętych kompetencji interpersonalnych niewątpliwe wymaga specjalistycznej wiedzy m.in. z zakresu psychologii, socjologii, pedagogiki oraz znajomości przepisów z zakresu prawa pracy i systemu oświatowego. Ponadto niezbędna jest wiedza o zawodach, rynku pracy, a także technicznych (tradycyjnych i nowoczesnych) środków przekazywania informacji.

Mimo braku odgórnych wymagań, warto przygotować się do tego zawodu poprzez podjęcie odpowiednich studiów i kursów. Doświadczenie i specjalistyczna wiedza są zdecydowanie przydatne do tego, by umiejętnie doradzać innym.

Najczęściej doradcami zawodowymi zostają osoby legitymujące się dyplomem ukończenia wyższych studiów na kierunku psychologia, socjologia lub pedagogika. Obecnie jednak tworzone są specjalne kierunki kształcące specjalistów w zakresie doradztwa zawodowego. Niezbędny w tym zawodzie jest ciągły rozwój osobisty i zawodowy realizowany poprzez samokształcenie oraz udział w specjalistycznych szkoleniach, warsztatach, seminariach i konferencjach oraz innych formach kształcenia.

MOŻLIWOŚCI ZATRUDNIENIA:

Doradcy zawodowi pracują głównie w powiatowych i wojewódzkich urzędach pracy (w ramach wojewódzkich urzędów pracy zatrudnieni są w centrach informacji i planowania kariery zawodowej), w Ochotniczych Hufcach Pracy, poradniach psychologiczno – pedagogicznych, akademickich biurach karier oraz w agencjach zatrudnienia.

Doradców zatrudniają także placówki podległe samorządom np. Centra Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej. W szkołach i placówkach oświatowych zatrudnieni są szkolni doradcy zawodowi.

Możliwe jest także założenie własnej działalności gospodarczej.

Opracowano: grudzień 2018